

Засць Наталія
аспірант

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
м. Київ

Науковий керівник: д.е.н. професор Дрозд І.К.

Навчально-науковий центр
Державного управління та фінансового контролю
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ

СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

В період, коли в системі публічних (державних) закупівель України відбулась кардинальна зміна порядку її функціонування і в минуле відійшли процедури закупівель, що оформлювались у паперовому вигляді, та почався новий етап електронних процедур закупівель, також зросла необхідність контролю. Проте, як показала практика, механізми здійснення контролю в цій сфері не задовольняють потребу.

Загалом проблематика фінансового контролю, у тому числі в сфері публічних (державних) закупівель, досить детально розглянута вітчизняними та зарубіжними науковцями, такими як І. Дрозд [1], Д. Красніков [2], В. Зубар [3], Г. Дмитренко [4], Н. Рубан [5], А. Аренс [6], Д. Лоббек [6]. Проте, враховуючи останні нововведення в законодавстві, практика здійснення контролю в електронних закупівлях майже не досліджувалась.

Тож, мета цього дослідження розглянути загальні проблеми фінансового контролю в сфері публічних закупівель саме з огляду на новий порядок функціонування цієї системи.

Однією із основних проблем здійснення контролю в нашій державі є надмірний контроль, у тому числі в сфері публічних закупівель, коли значна кількість контрольних та правоохоронних органів, які мають спеціальні контрольні повноваження щодо операцій у цій системі, включаючи повноваження різних органів проводити вибіркові перевірки, повноваження вимагати надання документів, які повторюються і перетинаються між собою при здійсненні контролю за одними і тими самими замовниками та одними і тими самими контрактами.

При цьому, впровадження електронних закупівель полегшує цю проблему, оскільки на перших етапах дозволяє здійснювати контроль дистанційно, аналізуючи закупівельні документи в електронній формі в загальному доступі, однак наступні етапи контролю залишаються на тому ж рівні.

Також актуальною залишається проблема законодавчої неврегульованості здійснення контролю в публічних закупівлях, оскільки ролі і компетенції у

сфері державних закупівель невідповідно і непослідовно встановлюються Законом України «Про публічні закупівлі» [7]. Для Антимонопольного комітету, Міністерства економічного розвитку та торгівлі та Державної казначейської служби України статті 7 та 8 визначають чіткі ролі і компетенції, проте для Державної аудиторської служби України та Рахункової палати України їх описано загальним посиланням на Конституцію та законодавство України. Загалом, пошук відповідних законів щодо Держаудитслужби чи Рахункової палати не складає якоїсь великої проблеми [8]. Проте з позиції юридичної прозорості та визначеності було б доцільніше, щоб основні їх ролі і компетенції були визначені у Законі України «Про публічні закупівлі» [7] більш чітко. Крім того, багато нормативних документів, метою яких є врегулювання порядку здійснення контролю у цій сфері, досі не прийнято, що не дозволяє повноцінно здійснювати контрольні заходи.

Ключовим залишається адміністративне питання здійснення контролю в публічних закупівлях. Наявний брак необхідних ресурсів (людських, фінансових, матеріальних) для ефективного виконання контрольних функцій у системі публічних закупівель в Україні. Оскільки сьогоднішній порядок її функціонування досить новий, то спеціалістів які б були професійно ознайомлені з роботою електронної системи критично мало. Більш того, контролюючі служби не забезпечені належними технічними та програмними засобами для проведення контролю в системі електронних закупівель.

Крім того, в період становлення система електронних закупівель постійно змінюється, що призводить до необхідності систематичного підвищення кваліфікації необхідних спеціалістів і вимагає додаткового фінансування.

Разом з тим, неврегульованість повноважень різних державних органів, уповноважених на здійснення повноважень у сфері публічних закупівель, призводить до проблем із забезпеченням однакового тлумачення законодавства про закупівлі різними контрольними органами. У деяких випадках ця проблема поглиблюється суперечливими судовими рішеннями у подібних справах з абсолютно різними висновками. Також існує серйозний дефіцит обміну інформацією між відповідними органами (наприклад, щодо обміну інформацією і доступу до інформації стосовно результатів здійснення контролю одного замовника).

Таким чином, проаналізувавши основні проблеми здійснення фінансового контролю в сфері публічних (державних) закупівель, можемо зробити висновок, що перехід на новий рівень здійснення закупівель, а саме до проведення електронних процедур закупівель натомість паперових, лише поглибив існуючі проблеми. Така ситуація вимагає негайного врегулювання, в першу чергу на законодавчому рівні, а по друге наявна потреба привести у відповідність порядок та механізми здійснення фінансового контролю в сфері публічних (державних) закупівель до сучасних вимог із застосуванням електронних систем, що потребує значного матеріального забезпечення.

Список використаних джерел

1. Дрозд, І. К. Моніторинг державних закупівель як різновид контролю ефективності використання бюджетних коштів [Текст] / І. К. Дрозд, М. С. Письменна // Ефективна економіка. – 2013. – № 9. – С. 35-42.
2. Красніков, Д. А. Формування і впровадження механізмів державного управління у сфері виявлення та відшкодування збитків державі [Текст] : автореф. дис. ... канд. наук з держ. уп. : 25.00.02 / Д. А. Красніков. – Київ, 2016. – 34 с.
3. Зубар, В. В. Формування механізму управління системою державних закупівель в Україні [Текст] : автореф. дис. ... канд. наук з держ. уп. : 25.00.02 / В. В. Зубар. – Запоріжжя, 2010. – 25 с.
4. Дмитренко, Г. В. Організація і здійснення державного фінансового контролю в Україні (фінансово-економічні аспекти) [Текст] : автореф. дис. ... канд. наук з держ. уп. : 25.00.02 / Г. В. Дмитренко. – Київ, 2011. – 38 с.
5. Рубан, І. В. Аудит ефективності виконання бюджетних програм в системі державного фінансового контролю України [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.04.01 / І. В. Рубан. – Київ, 2006. – 20 с.
6. Аренс, А. Аудит [Текст] / А. Аренс, Д. Лоббек / Пер. с англ. Терехова М.А. [Букинистическое издание]. – Москва, 1995. – 560 с.
7. Закон України “Про публічні закупівлі” від 25.12.2015 № 922-VIII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57268
8. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 № 2939-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>.

